

Ede Staal in Groningen de populairste zanger GD. 7. '95

■ Informeer onder Groningers naar de populariteit van Groningstalige muziek en tien tegen een wordt Ede Staal (1944-1986) als eerste genoemd. Op een wijze die zelfs ruim acht jaar na zijn overlijden z'n weerga niet kent, staat hij nummer één bij invullers uit iedere hoek van de provincie en in elke generatie.

Door **Siemon Reker**

Deze uitkomst van de grote enquête van de afgelopen zomer springt het meest in het oog, ook al is het voor insiders alleen maar de bevestiging van de verkoopcijfers van Ede Staal in de voorbije jaren. Wat heeft deze man in zeer korte tijd werkelijk heel Groningen (en aangrenzende delen van Noord-Nederland) aan zich gebonden en voor hoe lange duur. Het wachten is eens te meer op een studie die antwoord probeert te geven op de achtergronden van de blijvende immense populariteit van de veel te vroeg overleden liedjesmaker en zanger.

Cijfers

Een paar cijfers maken de zaak wat duidelijker. In totaal zijn er 883 formulieren verwerkt waarop deze vraag naar maximaal drie voorkeuren voor streektalmuziek gesteld werd. Daarvan bevatten 749

een antwoord op deze vraag en daarbij is Ede Staal 583 maal als eerste op het lijstje genoteerd: een zeldzame score van tegen de tachtig procent. Voor 181 respondenten is er niemand anders dan Ede Staal, want zij noemen hem alleen. Ook zonder nader onderzoek is eenvoudig te voospellen, dat die uitkomst nauwelijks in een andere regio geëvenaard kan zijn. Op grote afstand komen drie namen voor die als het ware om de tweede plaats strijden: de Tuutjefloeters, Wia Buze en Peter de Haan alias Baflo Bill alias Pé Daalemmer. Zij scoren elk net dertig keer een eerste plaats bij de invullers van de grote enquête in deze krant.

Klassement

Er is op diverse manieren een klassement op te stellen maar het makkelijkst is, eenvoudig het aantal keren te tellen dat iemand genoemd is, ongeacht plaats 1, 2 of 3. Peter de Haan c.s. staat dan op de vierde plaats (door 18% van de invullers genoemd), voor Wia Buze (23%) en de Tuutjefloeters (27%). Dit klassement wordt door Ede Staal aangevoerd met een score van 92%. Bij hem blijkt niets van een grotere mate van populariteit in een bepaalde leeftijd en pas bij de jongste generatie (geboren vanaf 1951) verliest hij iets van z'n voorsprong.

Dat is het grote verschil met

de anderen uit de top van het Groninger voorkeursklassement. Bij de oudste invullers staan de Tuutjefloeters hoog. Zij worden in de groep van personen uit de geboortejaren 1931-1950 van de tweede plek verdrongen door Wia Buze. Deze zangers moet het zilver op haar beurt afstaan aan Peter de Haan in de jongste groep deelnemers. Die groep heeft ook een iets minder sterke voorkeur voor Ede Staal. In de oudste drie generaties scoort hij telkens 80% of meer als antwoord van de eerste keus, in de jongste groep is dat gedaald tot 67%. Dat is dus nog altijd twee van de drie invullers, maar het verschil met de opkomende Peter de Haan neemt af.

Regionale verschillen zijn er ook, naast die welke samenhangen met de leeftijd van de invuller. Zo doen de Tuutjefloeters 't zeer goed in hun eigen herkomstgebied (het Oldambt), terwijl Wia Buze hoog scoort in Noord-Groningen. Peter de Haan haalt zijn hoogste punten in het Westerkwartier en in de Veenkolonies. Dat is opmerkelijk, omdat hij afkomstig is uit het gebied dat midden houdt tussen het Hogeland en het Oldambt.

Schrijvers

Bij de vragen naar de voorkeuren voor Groninger schrijvers en hun werk liggen de uitkomsten beduidend anders. Alleen al het aantal antwoorden wijst op een groot verschil. Van de deelnemers aan het onderzoek noemde 84% minstens één naam bij de vraag naar muzikale voorkeuren, 65% noemt tenminste één naam van een geliefd auteur, terwijl slechts 40% een antwoord geeft bij de vraag naar een bijzonder gewaardeerd literair werk. Kees Visschers *Appels in t paark* komt regelmatig naar voren, maar de grootste voorkeur van DGP-lezers gaat uit naar de Belevissen van de oude vrijgezel uit Pekela, *Batje* (naverteld door H. Scholtens). Oorspronkelijk in 1953 verschenen, in 1990 "met toestemming van de Drents-Groningse Pers B.V. te Assen" opnieuw uitgebracht.

Schrijver

Kees Visschers *Appels in t paark* mag regelmatig genoemd zijn als mooiste werk, hij legt het in populariteit als schrijver bij de DGP-lezers vrij duidelijk af tegen de Veendammer arts Jan J. Boer. Geven we 3, 2 en 1 punten voor een eerste, tweede of derde plaats, dan staat Jan J. Boer nummer één met een score van 163. Kees Visscher volgt met 95 punten, voor Gré van der Veen (41) en Simon van Wattum (31). Na hem volgt de Noord-Groningse auteur Jan Boer (1899-1983) die niet altijd onderscheiden wordt van naamgenoot dr Jan J.

De literaire voorkeuren variëren sterk. Toch staat op de lange lijst van zeer gewaardeerd werk ook Ede Staal enkele malen genoemd: nu niet met zijn liedjes maar met z'n 'Zuzooien op zundagmörn'. Dat onderstreept diens bijzondere positie in de Groningstalige cultuur aan het eind van de twintigste eeuw eens te meer.